

Jak zadbać o bezpieczeństwo dzieci w internecie

Internet stał się narzędziem tak powszechnym, że dzieci i młodzież wychowana już w nieograniczonym dostępie do treści internetowych nie uznaje równoległości światów rzeczywistego i wirtualnego, stapiając go w jednolity świat. Dlatego ważne jest, aby zapewnić najmłodszym użytkownikom bezpieczeństwo podczas korzystania z internetu czy aplikacji mobilnych.

Zupełnie inaczej opiekunowie powinni dbać o bezpieczeństwo małego dziecka, a inaczej nastolatka operując i przesuwając wg potrzeby granice kontroli, ale także wspierania wyborów dokonywanych przez dziecko, uświadamiania oraz reagowania na sytuacje ryzykowne czy ograniczenia czasu korzystania z urządzeń. Im mniejsze dziecko tym większa powinna być kontrola – może to być zablokowanie wszystkich witryn z wyjątkiem wybranych przez rodziców tworząc tzw. białą listę stron dozwolonych (white list). Dziecko dokonuje wyborów np. z gier czy filmów, które znajdują się na stronie akceptowanej przez rodziców, dziecko nie ma możliwości skontaktowania się z osobami nieznanymi, opiekun jest świadomy wszystkich działań podejmowanych przez dziecko.

Im dziecko większe, tym większa powinna być swoboda. Rodzice mogą pozwalać na samodzielne korzystanie ze znanych i zaakceptowanych stron, pozwalają na komunikację np. ze znajomymi spoza wirtualnego świata. Z czasem coraz częściej dziecko może samodzielnie poszukiwać treści, jednak przy aktywnych ustawieniach filtrów kontroli rodzicielskich.

Im dziecko jest starsze i biegłejsze informatycznie, tym mniej zalecane są blokady rodzicielskie. Wtedy należy położyć nacisk na edukację samego nastolatka, który powinien mieć dużą świadomość ryzykownych zachowań, działań nieakceptowanych przez rodziców.

Na każdym etapie ważne jest podejmowanie rozmów z dzieckiem o jego bezpieczeństwie oraz pomoc w przypadku problemów. Zdarza się, że rodzice nie podejmują tematu bezpieczeństwa w internecie, ponieważ postrzegają dziecko jako użytkownika bardziej zaawansowanego technicznie i nie potrzebującego pomocy. Być może najmłodsze pokolenie jest biegłe w dziedzinie technologii, jednak brak wiedzy oraz doświadczenia życiowego może przyczynić się do zaistnienia sytuacji ryzykownych. Cały czas należy pamiętać o czasie spędzonym z użyciem nowych technologii i to czasem spędzonym łącznie – korzystania z laptopa, tabletu, smartfona czy konsoli do gier.

Jak dziecko może natrafić na nieodpowiednie treści?

Należy zwrócić szczególną uwagę na miejsca, które szczególnie wymagają ostrożności. Są to przede wszystkim miejsca, gdzie: nie ma moderacji; łatwo nawiązać kontakt z nieznanym; łatwo przenieść się do zasobów nieznanymi i nieposzukiwanymi.

Wyszukiwarki

Pierwszym krokiem każdego użytkownika nie tylko młodego, który poszukuje nowych informacji na dany temat jest wyszukiwarka. Wszystkie większe wyszukiwarki są wyposażone w filtry safe search (filtru rodzinnego), które umożliwiają filtrowanie wyników wyszukiwania i wyświetlanie tylko takich treści/materiałów, które są odpowiednie dla najmłodszych. Należy jednak pamiętać, że nawet najdoskonalsze filtry nie zapewnią całkowicie skutecznego blokowania treści niepożądanych, a mogą je tylko znacznie ograniczyć. Dlatego ważna jest nauka dziecka korzystania z wyszukiwarek i umiejętność oceny wyników wyszukiwania jeszcze przed wizytą na stronie prezentowanej w wynikach.

Serwisy społecznościowe

Popularne serwisy społecznościowe wprowadzają ograniczenia wiekowe dla swoich użytkowników, np. portal Facebook pozwala na założenie w Polsce profilu osobom, które ukończyły 13 rok życia (regulacje te mogą różnić się w zależności od kraju użytkownika). Profile zdefiniowane jako profile należące do młodzieży mają domyślnie wyższe ustawienia prywatności (np. zdjęcia i informacje o osobie są niedostępne dla nieznanymi).

Niestety serwisy społecznościowe są miejscem, które bardzo łatwo wykorzystać do nadużyć. Publikowanie własnych zdjęć oraz informacji o sobie, mogą zostać skopiowane lub nieodpowiednio skomentowane. Serwisy społecznościowe ułatwiają również kontakt z osobami nieznanymi poprzez komentowanie np. zdjęć, filmów zamieszczonych przez dzieci, zdradzają ich zainteresowania, nastrój – a wszystko to może być punktem zaczepienia w rozmowie. Nastolatki również mogą publikować swoje erotyczne zdjęcia, narażając się tym samym na wulgarne komentarze oraz komentarze o podłożu erotycznym.

Gry on-line

Wszelkie rodzaju gry są bardzo atrakcyjne dla wszystkich użytkowników w dziecięcej i młodzieżowej grupie użytkowników. Gry są dostępne w osobnych dedykowanych serwisach jak również w serwisach społecznościowych. Zdarza się, że gry są przeznaczone dla dorosłych użytkowników zawierają sceny przemocy, treści pornograficzne, wulgarny język. Jednak w odróżnieniu od gier instalowanych na komputerze, treści dostępne w grze nie są w żaden sposób klasyfikowane przez wytwórcę (gry pudełkowe są klasyfikowane np. wg klasyfikacji PEGI). Dodatkowym zagrożeniem jest możliwość połączenia się innymi graczami lub ujawnienie danych osobowych.

Portale informacyjne

Dzieci i młodzież zagląda na popularne portale informacyjne i może się zdarzyć, że prezentowane tam treści zawierają brutalne i makabryczne informacje. Coraz częściej takie treści są poprzedzone komunikatem o charakterze treści i wymagają potwierdzenia skończonych 18 lat.

Zabezpieczenia

Trudno jest zaimplementować rozwiązanie, które pozwoliłoby na wyeliminowanie dostępności nieodpowiednich treści przed najmłodszymi użytkownikami internetu. Znane rozwiązania, które wymagają logowania z użyciem nr karty kredytowej nie są doskonałe i nie mogą zostać wprowadzone we wszystkich krajach. Pewnym rozwiązaniem jest wprowadzenie jednolitych komunikatów ostrzeżeń, które mogłyby być odczytywane przez filtry kontroli rodzicielskich i blokować stronę. Podobnie jak klasyfikacja PEGI udostępnia informację o grze systemowi operacyjnemu, który jeśli ma zdefiniowany w profilu wiek dziecka, a gra jest przeznaczona dla starszego użytkownika – nie pozwala na instalację gry na tym profilu; oprogramowanie filtrujące mogłoby nie wyświetlać niepożądanych treści.

Klasyfikacja treści jest już dostępna na gruncie polskim przy usłudze Video na żądanie (VoD) gdzie treści są klasyfikowane przez nadawców. Na dzień dzisiejszy jednak nie ma na gruncie polskim zaimplementowanego integralnego systemu filtrami kontroli rodzicielskiej. Należy też zwrócić uwagę, że treści są klasyfikowane przez duże firmy, natomiast filmy dostępne na YouTube (a jest to najpopularniejsza platforma z filmikami wśród dzieci i młodzieży) czy małe serwisy nie prowadzą wystarczającej klasyfikacji.

Jak jeszcze można zwiększyć poziom bezpieczeństwa

Zwiększanie poziomu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży jest zależne od wszystkich użytkowników internetu, którzy nie powinni wspierać działań niepożądanych oraz co bardzo ważne zgłaszać sytuacje ryzykowne. Jest to możliwe dzięki dostępnym narzędziom takim jak przycisk „zgłoś”, formularz kontaktowy dzięki którym można szybko przekazać informacje do moderatorów, którzy mogą zareagować zakładając ostrzeżenie, przenieść materiały do innej kategorii tematycznej lub skasować treści niepożądane. Konieczne są również jasne zasady społeczności internetowej, które powinny być bezwzględnie stosowane i przestrzegane.

Internet jest bardzo ważnym medium zarówno dla dzieci i młodzieży jak i dorosłych. Jest to też medium, które zmienia się bardzo dynamicznie i aby dotrzymać kroku zmianom należy ciągle podnosić swoje kompetencje. Dlatego tak ważne jest współdziałanie wszystkich, którzy uczestniczą w procesie tworzenia internetu, ale również podczas biernego korzystania. Dostawcy treści powinni zadbać o jasne i pełne klasyfikowanie treści oraz moderować treści, instytucje zajmujące się edukacją powinny podejmować tematykę bezpieczeństwa w internecie, użytkownicy powinni zgłaszać sytuacje niepożądane i nieodpowiednie. Rodzice natomiast powinni asystować dziecku bez względu na wiek w jego wirtualnych poszukiwaniach.

Martyna Różycka, Dyżurnet.pl

www.bezpieczneintereciaki.pl